

НАРОДНО СЪБРАНИЕ
Вх. № 51-554-01-99
Дата: 05 / 05 2025 г.

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

ПЕТДЕСЕТ И ПЪРВО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

1544
сфед

ДО

ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА

51-ото НАРОДНО СЪБРАНИЕ

УВАЖАЕМА Г-ЖО ПРЕДСЕДАТЕЛ,

На основание чл. 87, ал. 1 от Конституцията на Република България и чл. 70, ал. 1, т. 1 от Правилника за организацията и дейността на Народното събрание, внасяме проект на Закон за изменение и допълнение на Наказателния кодекс, ведно с мотиви и предварителна оценка на въздействието към него.

Молим законопроектът да бъде представен за разглеждане и обсъждане по установения ред.

2025 г.

гр. София

ВНОСИТЕЛИ:

Божидар Божанов
BOZHIDAR
PLAMENOV
BOZHANOV
Digitally signed by
BOZHIDAR PLAMENOV
BOZHANOV
Date: 2025.05.05
14:31:17 +03'00'

Надежда Йорданова
Nadejda
Gueorguieva
Iordanova
Digitally signed by
Nadejda Gueorguieva
Iordanova
Date: 2025.05.05
14:40:09 +03'00'

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
НАРОДНО СЪБРАНИЕ

Проект!

ЗАКОН

**ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА
НАКАЗАТЕЛНИЯ КОДЕКС**

(обн., ДВ, бр. 26 от 1968 г.; попр., бр. 29 от 1968 г.; изм., бр. 92 от 1969 г., бр. 26 и 27 от 1973 г., бр. 89 от 1974 г., бр. 95 от 1975 г., бр. 3 от 1977 г., бр. 54 от 1978 г., бр. 89 от 1979 г., бр. 28 от 1982 г.; попр., бр. 31 от 1982 г.; изм., бр. 44 от 1984 г., бр. 41 и 79 от 1985 г.; попр., бр. 80 от 1985 г.; изм., бр. 89 от 1986 г.; попр., бр. 90 от 1986 г.; изм., бр. 37, 91 и 99 от 1989 г., бр. 10, 31 и 81 от 1990 г., бр. 1 и 86 от 1991 г.; попр., бр. 90 от 1991 г.; изм., бр. 105 от 1991 г., бр. 54 от 1992 г., бр. 10 от 1993 г., бр. 50 от 1995 г.; Решение № 19 на Конституционния съд от 1995 г. – бр. 97 от 1995 г.; изм., бр. 102 от 1995 г., бр. 107 от 1996 г., бр. 62 и 85 от 1997 г.; Решение № 19 на Конституционния съд от 1997 г. – бр. 120 от 1997 г.; изм., бр. 83, 85, 132, 133 и 153 от 1998 г., бр. 7, 51 и 81 от 1999 г., бр. 21 и 51 от 2000 г.; Решение № 14 на Конституционния съд от 2000 г. – бр. 98 от 2000 г.; изм., бр. 41 и 101 от 2001 г., бр. 45 и 92 от 2002 г., бр. 26 и 103 от 2004 г., бр. 24, 43, 76, 86 и 88 от 2005 г., бр. 59, 75 и 102 от 2006 г., бр. 38, 57, 64, 85, 89 и 94 от 2007 г., бр. 19, 67 и 102 от 2008 г., бр. 12, 23, 27, 32, 47, 80, 93 и 102 от 2009 г., бр. 26 и 32 от 2010 г., бр. 33 и 60 от 2011 г., бр. 19, 20 и 60 от 2012 г., бр. 17, 61 и 84 от 2013 г., бр. 19, 53 и 107 от 2014 г., бр. 14, 24, 41, 74, 79 и 102 от 2015 г., бр. 32 и 47 от 2016 г.; Решение № 12 на Конституционния съд от 2016 г. – бр. 83 от 2016 г.; изм., бр. 95 от 2016 г., бр. 13, 54, 85 и 101 от 2017 г., бр. 55 от 2018 г., бр. 1, 7, 16 и 83 от 2019 г., бр. 13, 23, 28, 88, 103 и 108 от 2020 г., бр. 9 от 2021 г.; Решение № 12 на Конституционния съд от 2021 г. – бр. 84 от 2021 г.; изм., бр. 53 от 2022 г.; Решение № 13 на Конституционния съд от 2022 г. – бр. 79 от 2022 г.; Решение № 1 на Конституционния съд от 2023 г. – бр. 10 от 2023 г.; изм., бр. 67, 82 и 84 от 2023 г. и бр. 23 от 2024 г.)

§ 1. В чл. 93 се създава т. 27а:

“27а. “компютърна програма за шпиониране” е компютърна програма, която се разпространява против волята или без знанието на ползващите информационните системи лица и е предназначена за привеждане на информационни системи в нежелани от ползващите ги състояния с цел узнаване или копиране на компютърни данни.”

§ 2. Създава се чл. 319ж:

“Чл. 319ж. (1) Който произвежда, продава, разпространява или използва компютърна програма за шпиониране, се наказва с лишаване от свобода до седем години и глоба до пет хиляди лева.

(2) Компютърната програма по ал. 1, както и съпътстващите материали за нейното създаване, разпространение или употреба, се унищожават.”

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 3. В чл. 2, ал. 2 от Закона за специалните разузнавателни средства (обн., ДВ, бр. 95 от 1997 г.; изм., бр. 70 от 1999 г., бр. 49 от 2000 г., бр. 17 от 2003 г., бр. 86 от 2005 г., бр. 45 и 82 от 2006 г., бр. 109 от 2007 г., бр. 43 и 109 от 2008 г., бр. 88, 93 и 103 от 2009 г., бр. 32 и 88 от 2010 г., бр. 1 и 13 от 2011 г., бр. 44 от 2012 г., бр. 17, 52, 70 и 111 от 2013 г., бр. 53 и 107 от 2014 г., бр. 14, 42, 56, 74 и 79 от 2015 г., бр. 39, 81 и 103 от 2016 г., бр. 63, 84 и 103 от 2017 г., бр. 7 и 56 от 2018 г., бр. 17 и 37 от 2019 г., бр. 69 от 2020 г., бр. 32 и 62 от 2022 г. и бр. 6 от 2023 г.) накрая се добавят думите “с изключение на компютърни програми за шпиониране по смисъла на чл. 93, т. 27а от Наказателния кодекс”

ВНОСИТЕЛИ:

Божидар Божанов

BOZHIDAR
PLAMENOV
BOZHANOV

Digitally signed by
BOZHIDAR PLAMENOV
BOZHANOV
Date: 2025.05.05
14:31:50 +03'00'

Надежда Йорданова

Nadejda
Gueorguieva
Iordanova

Digitally signed by Nadejda
Gueorguieva Iordanova
Date: 2025.05.05 14:50:23
+03'00'

Мотиви

Към проекта на Закон за изменение и допълнение на Наказателния кодекс

Със законопроекта се криминализира създаването, разпространението и използването на шпионски софтуер (компютърна програма за шпиониране), без значение дали от държавни органи или от частни лица. Срещу използването на шпионски софтуер има резолюции на ПАСЕ и на Европейският парламент, тъй като неговото използване представлява много висока степен на обществена опасност. В резолюцията на ПАСЕ България е спомената в негативна светлина като хъб за разпространение на такъв тип софтуер, което носи репутационни щети на страната.

С оглед на дефицитите на българската система от контролни и правоохранителни органи, използването (както и създаването и разпространението) на такъв високорисков софтуер следва да бъде напълно ограничено. Предвижда се и съответното изменение в ЗСРС, с което да се уточни, че компютърни програми (шпионски софтуер) не представляват законни технически средства.

Предвиденото наказание е аналогично на това по чл. 319г. Съставът по чл. 319г, ал. 2 е различен от новопредложения по отношение на възможността на разрешение, каквато не може да бъде допускана при шпионски софтуер, по отношение на създаването на такъв тип приложения (което е извън обхвата на 319г), както и по отношение на използването им без извършителят да ги е въвел пряко (напр. ако въвеждането на шпионския софтуер в чужда информационна система, вкл. мобилно устройство, се извършва индиректно - в този случай наказанието следва да се налага за използването, а не за въвеждането на компютърната програма). Този тип софтуер не е стандартен компютърен вирус и не отговаря на дефиницията за компютърен вирус, тъй като не се разпространява автоматично.

ВНОСИТЕЛИ:

Божидар Божанов

BOZHIDAR
PLAMENOV
BOZHANOV

Digitally signed by
BOZHIDAR PLAMENOV
BOZHANOV
Date: 2025.05.05 14:32:13
+03'00'

Надежда Йорданова

Nadejda
Gueorguiev
a Iordanova

Digitally signed by
Nadejda Gueorguieva
Iordanova
Date: 2025.05.05
14:50:43 +03'00'

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

ПЕТДЕСЕТ И ПЪРВО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

ПРЕДВАРИТЕЛНА ОЦЕНКА НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО НА
ПРОЕКТА НА ЗАКОН ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА НАКАЗАТЕЛНИЯ
КОДЕКС

I. Част първа

Елементи на оценката	Аргументация
Основания на законодателната инициатива	Настоящият законопроект цели да отговори на нарастващите обществени и технологични заплахи чрез инкриминиране на деяния, които засягат личната неприкосновеност, информационната сигурност и публичния интерес. Предвижда се въвеждане на нов състав, насочени срещу използването и разпространението на т.нар “шпионски софтуер” (или “компютърна програма за шпиониране”). Предложените изменения целят да преустановят правните празноти, които съществуват, чрез създаване на ефективна и съразмерна наказателноправна защита.
Заинтересовани групи	Гражданите Органите на досъдебното производство Съдиите Службите за сигурност
Анализ на разходи и ползи	Не се очакват допълнителни административни разходи, тъй като не се правят промени водещи до такива разходи.
Административна тежест и структурни промени	Не се предвиждат и не са необходими административни промени, като закриване, сливане или създаване на нови административни структури.

Елементи на оценката	Аргументация
Въздействие върху нормативната база	С измененията в Закона за специалните разузнавателни средства се въвежда изрично ограничение за използването на шпионски софтуер, което гарантира по-висока защита на личната неприкосновеност и ясно разграничение между допустимите и недопустимите технически средства за наблюдение. Така се постига синхронизация между наказателноправната и специалната правна рамка, в съответствие с международните стандарти и принципите на правовата държава.
Равно третиране от държавата и балансирано демографско развитие	Предложението не засяга спазването на принципа на равенство съгласно българското законодателство и за равното третиране от държавата на българите и българските граждани, живеещи извън страната.

ВНОСИТЕЛИ:

Божидар Божанов

BOZHIDAR
PLAMENOV
BOZHANOV

Digitally signed by
BOZHIDAR PLAMENOV
BOZHANOV
Date: 2025.05.05
14:32:29 +03'00'

Надежда Йорданова

Nadejda
Gueorguiev
a lordanova

Digitally signed by
Nadejda Gueorguieva
lordanova
Date: 2025.05.05
14:50:59 +03'00'